

Brussel, 14 juli 2026  
(OR. en)

11602/26

JAI 954  
FREMP 236  
AG 111  
POLGEN 187

## RESULTAAT BESPREKINGEN

---

|          |                                                                                        |
|----------|----------------------------------------------------------------------------------------|
| van:     | het secretariaat-generaal van de Raad                                                  |
| aan:     | de delegaties                                                                          |
| Betreft: | Conclusies van de Raad over de evaluatie van de jaarlijkse dialoog over de rechtsstaat |

---

De delegaties vinden in bijlage I de conclusies over de evaluatie van de jaarlijkse dialoog over de rechtsstaat, die de Raad op 14 juli 2026 heeft goedgekeurd.

De delegaties vinden in bijlage II een verklaring van Italië.

**CONCLUSIES VAN DE RAAD OVER DE EVALUATIE VAN DE JAARLIJKSE  
DIALOOG OVER DE RECHTSSTAAT**

Eraan HERINNEREND dat sinds de conclusies van de Raad van de Europese Unie en de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, op 16 december 2014 zijn aangenomen<sup>1</sup>, alle lidstaten in een geest van loyale samenwerking hebben deelgenomen aan de jaarlijkse dialoog over de rechtsstaat binnen de Raad, aangezien zij vastbesloten zijn de rechtsstaat als een van de fundamentele waarden van de Europese Unie te versterken.

Eraan HERINNEREND dat de conclusies van het voorzitterschap van 19 november 2019<sup>2</sup> werden gesteund door 26 delegaties en dat, tijdens de voorbereiding van deze conclusies, alle delegaties overeenkwamen de jaarlijkse dialoog over de rechtsstaat uiterlijk eind 2023 opnieuw te evalueren in de Raad, rekening houdend met de opgedane ervaring.

Eraan HERINNEREND dat, zoals uiteengezet in de nota van het voorzitterschap aan de delegaties van 28 september 2020<sup>3</sup>, de jaarlijkse rechtsstaatl dialoog is ontwikkeld als een politieke oefening van de Raad Algemene Zaken en in de praktijk is gestructureerd rond één sessie in de eerste helft van elk jaar over achtereenvolgende rondes van landspecifieke analyses van de situatie van de rechtsstaat in vijf lidstaten, en twee sessies in de tweede helft van elk jaar, de ene over de algemene stand van zaken op het gebied van de rechtsstaat in de Unie en de andere over een landspecifieke analyse, waarbij altijd wordt gebruikgemaakt van het jaarlijkse verslag van de Commissie over de rechtsstaat. Daarnaast heeft de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken een aantal specifieke thematische debatten over rechtsstatelijke aangelegenheden ontwikkeld.

**De Raad van de Europese Unie**

1. Herhaalt dat de conclusies van 2014 van de Raad van de Europese Unie en de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over het waarborgen van de eerbiediging van de rechtsstaat, nog steeds geldig zijn.
2. Is het erover eens dat de jaarlijkse rechtsstaatl dialoog van de Raad nuttig is gebleken, aangezien deze ruimte biedt voor constructieve politieke uitwisselingen tussen de lidstaten en voor het delen van beste praktijken en geleerde lessen.

---

<sup>1</sup> Doc. 17014/14.

<sup>2</sup> Doc. 14173/19.

<sup>3</sup> Doc. 11094/20.

3. Bevestigt de in de conclusies van 2014 opgenomen beginselen, met name objectiviteit, non-discriminatie en gelijke behandeling van alle lidstaten, een niet-partijdige en empirisch onderbouwde aanpak die geen afbreuk doet aan het beginsel van toedeling van bevoegdheden alsmede de eerbiediging van de nationale identiteit van de lidstaten die besloten ligt in hun fundamentele politieke en grondwettelijke structuren, met inbegrip van regionaal en lokaal zelfbestuur, en hun essentiële staatsfuncties, daaronder begrepen het waarborgen van de territoriale integriteit van de staat, het handhaven van de openbare orde en het beschermen van de nationale veiligheid; en is vastbesloten deze in een geest van loyale samenwerking te handhaven.
4. Merkt op dat de ontwikkeling van deze politieke dialoog zal worden voortgezet op een wijze die complementair is met alle EU-instellingen en internationale organisaties, zodat dubbel werk wordt voorkomen en rekening wordt gehouden met bestaande instrumenten en deskundigheid op dit gebied.
5. Merkt op dat het voorzitterschap tijdens de organisatie en het verloop van deze dialoog steeds zal waarborgen dat de in de punten 3 en 4 genoemde beginselen van de dialoog volledig in acht worden genomen.
6. Onderstreept dat de huidige inhoud en structuur van deze politieke dialoog ervoor hebben gezorgd dat de dialoog sterker, resultaatgerichter en beter gestructureerd is, en dat de voorbereiding ervan systematischer is verlopen. De dialoog is in haar huidige vorm, met onder meer algemene debatten en landspecifieke sessies, effectief verbeterd door een jaarlijkse inventarisatie van de stand van zaken en van de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van de rechtsstaat. Hierdoor is het makkelijker geworden een alomvattende, oprechte en interactieve politieke discussie te houden die in ruime mate gewijd is aan de situatie van de rechtsstaat in de lidstaten en in de Unie als geheel.
7. Wijst erop dat, hoewel de huidige inhoud en structuur van de dialoog bevredigend zijn, de dialoog verder moet worden verbeterd om nog beter recht te doen aan de inzet van de Raad om de rechtsstaat te versterken en op een inclusieve en constructieve wijze een bijdrage te leveren om door middel van besprekingen en uitwisseling van beste praktijken en geleerde lessen nieuwe en bestaande problemen op het gebied van de rechtsstaat te voorkomen.
8. Hecht eraan in het tweede semester van elk jaar een algemene horizontale bespreking te organiseren en drie keer per jaar landspecifieke besprekingen, namelijk twee in het eerste semester en één in het tweede semester, elk gericht op de situatie in vier lidstaten.
9. Streeft ernaar tijdens deze dialoog ten minste de volgende vier pijlers van de rechtsstaat te bestuderen: het rechtssysteem, het kader voor corruptiebestrijding, mediapluriformiteit en mediavrijheid, alsook andere institutionele kwesties in verband met controlemechanismen; dit laat de bredere reikwijdte van deze dialoog in de Raad Algemene Zaken onverlet.
10. Merkt op dat deze dialoog in de praktijk gebaseerd zal blijven op het jaarlijkse verslag van de Commissie over de rechtsstaat, waardoor synergieën tussen de instellingen tot stand worden gebracht, en neemt er kennis van dat in het verslag aanbevelingen worden opgenomen als een manier om op specifieke kwesties te wijzen die om nadere aandacht van de lidstaten vragen.

11. Verzoekt de Commissie de lidstaten daarbij steeds nauw te betrekken en met hen in dialoog te blijven bij de voorbereiding van het jaarlijkse verslag, en die voorbereiding zelf te blijven verbeteren, rekening houdend met de beginselen die aan deze dialoog ten grondslag liggen.
12. Merkt op dat deze dialoog ook baat kan hebben bij de overwegingen van internationale publiekrechtelijke organisaties voor zover daarmee rekening is gehouden in het jaarlijkse verslag van de Commissie over de rechtsstaat, en dat zij aanvullende en ondersteunende maar waardevolle informatiebronnen vormen, met name de overwegingen van de Raad van Europa en zijn organen, waarvan de waarde onder meer is erkend door de conclusies van de Raad van 30 januari 2023<sup>4</sup>, het Hof van Justitie en de Commissie<sup>5</sup>.
13. Is het erover eens dat het voorzitterschap, naast het organiseren van deze dialoog, ook kan overwegen frequentere interactieve uitwisselingen te organiseren, zoals seminars over rechtsstatelijke kwesties met relevante belanghebbenden, met name burgers, het maatschappelijk middenveld, parlementsleden, lokale autoriteiten, de academische wereld, sociale partners en journalisten.
14. Erkent de horizontale rol en verantwoordelijkheden van de Raad Algemene Zaken, die deze dialoog organiseert; erkent de aanvullende rol van de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken bij het organiseren van specifieke thematische besprekingen over rechtsstaatgerelateerde vraagstukken die binnen zijn deskundigheidsgebied vallen, op basis van een inclusieve aanpak en in voorkomend geval rekening houdend met de in het kader van de dialoog gevoerde besprekingen in de Raad Algemene Zaken.
15. Neemt er nota van dat er, als follow-up van deze dialoog tijdens de Raad Algemene Zaken en indien dit passend en noodzakelijk wordt geacht, besprekingen over een of meer specifieke horizontale rechtsstaatthema's zouden kunnen worden georganiseerd in de Raad Algemene Zaken.
16. Is het erover eens dat alle komende voorzitterschappen de lidstaten bijeen zullen blijven roepen voor de rechtsstaaldialoog in de Raad volgens de hierboven overeengekomen vorm en frequentie, en komt overeen uiterlijk eind 2027 een nieuwe evaluatie uit te voeren van de ervaring die op basis van deze dialoog is opgedaan.

---

<sup>4</sup> Doc. 5422/23.

<sup>5</sup> Doc. 11217/19.

**VERKLARING VAN ITALIË**

Italië is verheugd over de aanneming van de conclusies van de Raad over de evaluatie van de jaarlijkse dialoog over de rechtsstaat en spreekt zijn steun uit voor de peer-to-peerdialoog die ten grondslag ligt aan de jaarlijkse oefening inzake de rechtsstaat, die werd geïnitieerd onder het Italiaanse voorzitterschap in 2014, waarbij de in artikel 2 VEU verankerde waarden volledig worden geëerbiedigd en eensgezind worden bevorderd.

Italië merkt op dat een voortdurende dialoog en de uitwisseling van beste praktijken tussen de lidstaten en met de instellingen van de Europese Unie over de rechtsstaat een informeel proces van uitwisseling en wederzijdse verantwoordingsplicht tussen de lidstaten inhoudt, dat bij uitstek politiek, preventief en juridisch niet-bindend van aard is. Wij blijven van mening dat deze aanpak, die gebaseerd is op constructieve intergouvernementele samenwerking waarin de Raad een centrale rol speelt, de voorkeur verdient.

In dit verband is Italië voorstander van de flexibele aard van het bij de conclusies ingestelde mechanisme voor collegiale toetsing, dat gebaseerd is op de criteria van objectiviteit, non-discriminatie en gelijke behandeling van alle lidstaten – elementen die essentieel zijn om te voorkomen dat automatisch sancties worden geheven die niet evenredig en niet billijk zijn. Dit proces blijft losstaan van de in de Verdragen voorziene rechtsinstrumenten voor het identificeren en beheren van schendingen van de rechtsstaat, en verschilt eveneens van de bepalingen inzake financiële conditionaliteit die zijn gelinkt aan het meerjarig financieel kader waarover momenteel wordt onderhandeld; in dit verband blijft het echter essentieel om de leidende rol en de volledige politieke verantwoordelijkheid van de lidstaten te vrijwaren en zelfs te versterken.